

uw kenmerk
uw brief van
ons kenmerk 21.089155
inlichtingen bij
doorkiesnummer

ARCHIEFEXEMPLAAR

AKKOORD			
MANAGER	DOMEIN MAN.	DIR	Portef. Houder

Directie

Bestuursadvisering & Bestuurlijke Besluitvorming

De Raad

Stadhuis, Bogaardplein 15
Postbus 5305, 2280 HH Rijswijk
Telefoon 14 070
Fax (070) 326 10 10
stadhuis@rijswijk.nl
www.rijswijk.nl
iban BNG: NL15BNGH0285007424

betreft Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen

datum 29 oktober 2021
bijlage(n) 1

1. Inleiding

Uw raad heeft op verschillende momenten gevraagd om informatie over kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Daarbij zijn twee hoofdvragen aan de orde geweest:

- Inzicht in huidige kwijtscheldingsregelingen en opties om deze aan te passen
- Inzicht in de mogelijkheid om de kosten van kwijtschelding van de afvalstoffenheffing te financieren vanuit armoederegelingen.

Met deze raadsinformatiebrief en de bijlage ontvangt u de informatie op bovenstaande vragen. We verzoeken u deze informatie te betrekken bij de bespreking van de begroting.

2. Kern informatie***A. Inzicht in de huidige kwijtschelding gemeentelijke belastingen***

Bijgevoegd treft u het rapport kwijtschelding gemeentelijke belastingen aan. Dit rapport brengt verschillende opties in kaart ten aanzien van kwijtschelding gemeentelijke belastingen.

Inwoners van de gemeente Rijswijk kunnen alleen kwijtschelding aanvragen voor onvermijdbare belastingen. De afvalstoffenheffing en de rioolheffing zijn meegenomen in het onderzoek. Kwijtschelding kan in de gemeente Rijswijk ook worden aangevraagd voor de onroerendezaakbelasting. Omdat deze kwijtschelding per casus verschilt (de hoogte) en per aanvraag wordt beoordeeld, is deze buiten beschouwing van het onderzoek gehouden.

In de eerste plaats is onderzocht of **inkomensnorm voor kwijtschelding lager gesteld kan worden**. In de huidige regeling is deze gesteld op 100% van het Wettelijk sociaal minimum (Wsm, ook wel bijstandsnorm genoemd). Onderzocht is of de hoogte van 90% van de bijstandsnorm (Wsm) gehanteerd kan worden, zodat minder inwoners een beroep zullen doen op gemeentelijke kwijtschelding van de belastingen.

Op dit moment is er sprake van automatisch 'recht' op kwijtschelding voor inwoners die een inkomen hebben vanuit de bijstand. Bij aanpassing van de inkomensgrens is automatisch kwijtschelden niet meer mogelijk. Voor iedere inwoner moet dan worden beoordeeld of het leefgeld waarover een inwoner kan beschikken zonder kwijtschelding nog voldoende is. De systematiek werkt namelijk als volgt. Het sociaal

minimum is het bedrag dat een inwoner minimaal nodig heeft om van te leven. Dat bedrag is niet voor iedereen hetzelfde en hangt af van bijvoorbeeld leeftijd en leefomstandigheden. Omdat elke situatie uniek is, moet een inwoner aantonen welke kosten hij/zij heeft, om zo de hoogte van zijn/haar leefgeld te kunnen bepalen en daarmee te beoordelen of iemand nog betalingscapaciteit heeft. Elke inwoner moet dus een verzoek indienen voor kwijtschelding en deze voorzien van bewijslast. Dit leidt niet alleen tot een hoge administratieve last bij inwoners, maar ook bij de gemeente omdat elk verzoek om kwijtschelding handmatig beoordeeld moet worden. Op dit moment is de ambtelijke capaciteit niet afdoende om deze verzoeken tijdig en goed te kunnen beoordelen en beschikken. Er zijn vooralsnog geen gemeenten die een lagere norm hanteren dan 100% Wsm.

In de tweede plaats is onderzocht of de **hoogte van de kwijtschelding zelf kan worden aangepast**. Dit is onderzocht voor de Afvalstoffenheffing en de Rioolheffing. Aan iemand die (conform de inkomensnorm) in aanmerking komt voor kwijtschelding wordt op dit moment voor het hele belastingbedrag kwijtschelding verleend. Een optie is om de hoogte van de kwijtschelding te verlagen naar bijvoorbeeld 90% of 75% en daarmee dus gedeeltelijke kwijtschelding te verlenen.

Deze beleidswijziging is redelijk eenvoudig toe te passen, omdat deze heffingen uitgaan van huishoudtype en geen individuele beoordeling plaatsvindt. Met de verlaging van de hoogte van de kwijtschelding heeft dit effect op het aantal bezwaarschriften dat zal binnenkomen en er zullen meer betalingsherinneringen en incassobrieven gestuurd moeten worden.

Uitkomst

Onderstaande tabellen zijn gebaseerd op de werkelijk gemaakte kosten voor kwijtschelding in 2020.

Effect inwoner (o.b.v. tarieven 2021):

Tabel 1.1.1 Tarieven rioolheffing en afvalstoffenheffing doorgerekend

	Tarieven 2021	90% kwijtschelding	Inwoner betaalt zelf	75% kwijtschelding	Inwoner betaalt zelf
Rioolheffing					
Per gebruikersdeel	€96,48	€86,83	€9,65	€72,36	€24,12
Afvalstoffenheffing³					
Alleenstaande	€ 354,00	€318,60	€35,40	€265,50	€88,50
Twee personen	€ 407,04	€366,34	€40,70	€305,28	€101,76
Drie of meer personen	€ 468,12	€421,08	€46,81	€351,09	€117,03

Voor alle gemeentelijke belastingen geeft dit onderstaand de toename van de kosten weer per huishoudtype.

Tabel 1.1.2 Kosten gemeentelijke belastingen voor inwoners, uitgesplitst naar huishoudtype

	100% kwijtschelding	90% kwijtschelding	75% kwijtschelding
Alleenstaande	€0	€45,05	€112,62
Eenoudergezin twee kinderen	€0	€56,46	€141,15
Meerpersoons zonder kinderen	€0	€50,35	€125,88
Meerpersoonshuishouden met twee kinderen	€0	€56,46	€141,15

Effect gemeente:

De maatregel leidt tot een verlaging van het bedrag aan kwijtscheldingen met €88.000 of €220.000. Het brengt wel organisatiekosten met zich mee: de verwachting is dat de druk op de vakafdeling gemeentelijke belastingen zal toenemen, door het versturen van herinneringen, versturen van incasso's en het handmatig aangaan van betalingsregelingen. Onduidelijk is of dit risico verruiming van de ambtelijke capaciteit noodzakelijk maakt. De inwoners die recht hebben op kwijtschelding betreffen vaak inwoners die laaggeletterd zijn of het Nederlands als tweede taal hanteren en hierdoor kwetsbaar kunnen zijn. Communicatie over wijziging van het systeem zal veel aandacht en tijd vergen.

Tabel 1.2.1 Schatting kosten voor gemeente bij verschillende scenario's o.b.v. gebruik in 2020

Huishoudtype	Aantal huishoudens	100% kwijtschelding	90% kwijtschelding	75% kwijtschelding
Afvalstoffenheffing				
Alleenstaande	911	€322.494	€290.244	€241.871
Eenoudergezin	489	€228.911	€206.020	€171.682
Meerpersoons zonder kinderen	127	€51.694	€46.525	€38.770
Meerpersoons met kinderen	210	€108.135	€97.322	€81.102
Kosten voor de gemeente	1.758	€711.234	€640.111	€533.425
Besparing voor de gemeente t.o.v. 100%		€0	€71.123	€178.809
Rioolheffing				
Kosten voor de gemeente	1.758	€169.612	€152.651	€127.209
Besparing voor de gemeente t.o.v. 100%		€0	€16.961	€42.403
Totale kosten voor de gemeente		€ 880.846	€792.762	€660.635
Totale besparing voor de gemeente t.o.v. 100%		€0	€ 88.085	€ 220.212

Vergelijking andere gemeenten:

Er zijn andere gemeenten die slechts gedeeltelijk kwijtschelding verlenen, bijvoorbeeld Rotterdam (76.5%). Ook zijn er gemeenten met alternatieve regelingen, bijvoorbeeld niet kwijtschelden van vastrecht of kwijtschelding alleen voor specifieke belastingen (zie blz. 5 van het rapport).

B. Inzicht in de mogelijkheid om de kosten van kwijtschelding van de afvalstoffenheffing te boeken op het onderdeel armoedebeleid.

Bij de vorige begrotingsbehandeling heeft de VVD een motie ingediend om de kosten van kwijtschelding van de afvalstoffenheffing te boeken op het onderdeel armoedebeleid. Deze motie is verworpen. Toch willen we in dit kader opmerken dat de lasten van kwijtschelding begrotingstechnisch al vallen binnen het programma Sociaal Domein / armoedebeleid.

Onderstaand zijn de uitgaven opgenomen die onder het programma Armoedebeleid vallen.

Minimaondersteuning	Wat	Begrote uitgaven 2021
Maatschappelijke participatie kinderen	Ondersteuning zodat kinderen mee kunnen blijven doen aan de samenleving (computerregeling, schoolspullenpas, schoolreisregeling)	€ 201.000
Stichting Kei	Uitvoering Kindregelingen	€ 90.000
Collectieve aanvullende verzekeringen	Ondersteuning van mensen met een laag inkomen en hoge zorgkosten met een uitgebreid zorgpakket van Menzis en Zorg en Zekerheid	€ 407.000
Subsidie maatschappelijke partners	Voedselbank Haaglanden Weggeefwinkel Financieel Netwerk Rijswijk Schuldhulpmaatje Rijswijk	€ 76.000
Ooievaarspas (pas gebruik inclusief verbonden kosten)	Volwassenen en kinderen te kunnen laten sporten, voor vrijetijdsbesteding en culturele belevingen	€ 262.000
Incidentele/leen- en bijzondere bijstand	Aanvullende inkomensondersteuning voor onvoorziene noodzakelijke kosten	€ 853.000

Sociaal Fonds	Gemeentelijke bijdrage aan Stichting Urgente Noden	€ 6.000
Langdurigheidstoelage	Aanvullende inkomensondersteuning voor mensen die langdurig een zeer laag inkomen hebben	€ 363.000
Kwijtschelding lokale belastingen	Kwijtschelding van de aanslag afvalstoffenheffing en rioolrechten voor mensen met een inkomen rond of onder het Wsm	€ 1.125.000

Het bedrag aan kwijtschelding in bovenstaande tabel is gebaseerd op de meerjarenbegroting 2021-2025. De bedragen die zijn begroot zijn hoger dan de gelden die in 2020 aan kwijtschelding zijn uitgekeerd (zie de eerdere tabellen). De tabel maakt wel duidelijk dat kwijtschelding de grootste kostenpost is, gevolgd door de bijzondere bijstand.

Een vraag die niet in de motie is opgenomen maar wel in het verlengde ligt is hoe deze lasten worden gedekt of hoe deze lasten gedekt kunnen worden.

Op dit moment worden de kwijtscheldingen grotendeels gedekt uit de tarieven. De kostendekkendheid van afval en riolering is nagenoeg 100%. Dit betekent dat de lasten van kwijtschelding nagenoeg volledig zijn verdisconteerd in de tarieven en daarmee niet ten laste komen van de gemeentebegroting. Het niet toerekenen van de kwijtschelding aan deze producten betekent dat de tarieven kunnen worden verlaagd. Tegelijkertijd betekent dit dat er een structureel tekort op de begroting ontstaat van circa €1,1 mln.

Voor de dekking van dit tekort zal elders binnen de begroting ruimte gezocht moeten worden. De optie om de kwijtschelding uit de tarieven te halen en het tekort ten laste te brengen van het armoede budget, zien wij niet als reële optie. Het heeft zware consequenties voor het kunnen uitvoeren van de overige regelingen: het kwijtscheldingsbedrag is dermate hoog dat een groot deel van de overige (en deels wettelijke) regelingen niet meer uitgevoerd kan worden.

3. Gevolgen en/of vervolgtraject

Deze raadsinformatiebrief en bijgevoegd rapport dienen ter ondersteuning van de discussie in uw raad over wijziging van de kwijtscheldingsregeling. Een eventuele wijziging van de regelingen kan ingaan per 1 januari 2023. We verzoeken u bovenstaande informatie te betrekken bij de bespreking van de begroting voor 2022.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,
de secretaris,

de burgemeester (wnd),

P.M. Schuit

mr.drs. G.A.A. Verkerk

Bijlage(n):

- Scenarioanalyse kwijtschelding gemeentelijke belastingen – Corsanr. 21.088395